

LANT

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Április 11 : A Költészet Napja. Köszöntjük Költőinket!

Ihász-Kovács Éva

Dal, fuvolákra

Németh Dezső költőnek

A liget ünnepi zöld.
Napsugárjukak öltögetik
a fák csipkeruháit,
s a csepp dalosok
égre írják a szabadság
megszületését.
Ilyenkor csupa hangjegy az erdő,
s a gondolat együtt száll dalainkkal.
A mindenség roppant tenyerén
szívem gyenge madár csak:
selyemszárnya a Lant,
rajta a szél futama
leheletfinom ének...
s szavaim magába fogadja,
s amikor a fagy beköszönt,
életrehívni lesz-e meleg kéz?

Halála fölött majd virágok
fogóddzanak össze
és végtelenbenyúló csöndességét
teleszórják
csillagnyi sikolyokkal...

A régi barát

az új világban

TAKARÉKSZÖVETKEZET

Ketten

Leszünk mi gyilkosok
okoskodásra ez is ok
megfontolók mi sem vagyunk
csak szeretkezni akarunk
s a magunk-által létrejött utód
a sínekre-lökött a köteltáncra-vérező
a lehet-majdan-éhező
a mégis mindig szenvedő
az örülésig elbukó
arcában két szem
colt-golyó

Ábel-arcú zárt Káin
az alkohol és cocain
Nékünk nem élni volna jó
hogy semmi jég és semmi hó
ha forgolódol megilem
a kereszten a gyermekem
Te sem lehetsz már több
aki
indult világot váltani

Magamnak

Ki tehet arról,
hogy ostoba vagy.
Beprogramoztak mindenféle mesével
nem érvel a szűkreszabott agy,
pedig a kor előtted térdel.
Ténferegsz, matatsz dolgaid közt
a kiközösített lényeket elhajítod,
piros rongyot,
már nem-fontos ítéletet;
Nézheted, bírság kiróva rád,
csónakban vár rád fekete ruhád,
s ádáz gyűlölet szíved körül, a szeretet?
Az is átlényegül...

Utolsó episztola

Felfénylett életem.
Énnekem úgy tűnt,
füstfelhőbe már Aphrodité,
és Dicté Barlangja nem az enyém.
Merre inalt a Fény, amit nem én öleltem,
ő ölelt engem; a szerelem,
amit a kényszer váltott apróra,
jaj, mit kezdjek egy névvel,
a sosem-volt idegenség bebolyhoz egészen,
Részem: a tiszta verőfény hova lett?
Leülök küszöbömre,
ez sem az én küszöböm,
s küszködöm álombeli kancával,
sosem-volt lovammal.
Hol van az Angyal?
Cifra rongyba, mutálva
miért játszottatok betlehemesdit,
nem pezsdít étek, se hivalkodás...
- Lásd, árulóvá tesz sosem-volt árulásod,
te, céda idő, lélek kiöntő korszakok jönnek;
vaskorszak, arany-utáni,
nem kezd mutálni többé a hangom,
ma, itt a gangon eljátszom utolsó dalokon is,
nem én voltam hamis, a ma is az,
mert idehajigált aranykrajcárokat az őszből,
itt őrzöm maradékát,
- micsoda menyasszonytánc, nosza,
szaladj ki, ropd a hóban,
tőled robban a vérem,
egyféleképpen, mikor panasz vagy,
s elnyomott mondataid,
akár egy kövel-töltött hógolyót
ott szorongatod kezeden
- hogy a szívemet célozd!
- Ne acélozd már a szerelmünk,
hiába kenjük fel a tél cicomáit arcunkra,
visszasárgul, mikor elolvad.
Hóval-nagy, patyolat ernyőt nem színezek,
ébren leszek, amikor alszol
s számolom ellentmondásaid,
akár egy szétdarabolt
cseréptányér maradványait.
Mit akarsz még?
Végállomás lettem.
Kiszállnál?

Budapest, 1992.

Sorsok, sorstöredékek

Írásai tükrében bemutatjuk a Dániában élő
Jonczyk Vince barátunkat, az 1956-os reménység
egyik tevő egyéniségét.

Jonczyk Vince írásai személyesek, megrendítők és iro-
dalmi szempontból is értékelhetők.

A most 73 éves alkotó írja: "Maléter Pálnéhoz őszinte,
Tiszteletteljes Baráti kapcsolat fűz."

Közöljük a hozzá írt levelét és a neki ajánlott verset, majd egy másik
versét mutatjuk be a 6. oldalon.

Sorsok, sorstöredékek.

Érezzünk, gondolkodjunk!

szerk.

Drága Judith!

Közeledik a fájdalmas évforduló. A történelemben még
sohasem fordult elő, hogy egy kis nép, de nagy "Nem-
zet" szabad élni akarása, a Világ legagresszívabb katonai
hatalmát, a rabszolgasorban tartók birodalmát -alapjai-
ban, a jövőre kihatóan- ennyire megrendítse, s végső so-
ron azt rombadöntse.

Azt mondom, hogy fájdalmas ez az évforduló? Igen! Fájd-
almas az áldozatok, az elesettek, a Hősi halottak, a
Mártírok, a börtönökben megkínzottak és elpusztítottak
hozzátartozóinak: a túlélőknek.

Judith kedves! nagyon rossz híreket hallani otthon-
ról, elképesztő és mélyen lesúlytó hírek ezek. Remélem,
hogy a józan többség elhatárolja magát, e súlyos kö-
vetkezményeiben beláthatatlan magatartástól, s az 56-
ban kivívott nemzeti s emberi méltóságunk nemzetközileg
megtartható lesz.

A történelmünk tele van írva ellentmondásokkal, de
Hazánknak mindig voltak áldozatokat vállaló Fiai is! Egyi-
kük emlékét én is szívemben őrzöm.

Szorítsunk néha gondolatban kezét!

Híve, barátja: **Jonczyk Vince**

Koppenhága, 1992. szeptember 26.

Maléter Pálné -Judithnak ajánlom

Ha majd újra találkozunk!

Ha majd újra találkozunk, szívemre szorítlak
szorítva szívemhez, fájdalmat titkolva
Buggyanó tenger, sóscsermelyét szemednek
fejem lehajtva némán követem...

Ne sírj!

Lázadó lelkem vadvirág, szivárványpántlikás
csokrait Nekik kötöttem.

Egyet, mélykéket, hogy ne felejts,
kezedre leheltem.

Fogadd el!

Németh Dezső

Sirató ének

1988-ból

Gondold meg a meggondolhatatlant!
Ölts magadra sötét éjből paplant!
Hogy senki se hívjon
Hogy senki se lásson
Hogy a szenvedéstől
Szíved el ne vásson

Mondjad el a még elmondhatatlant!
Zendüljön a rég elfelejtett lant!
Hogy mindenki halljon
Hogy mindenki kérjen
Hogy aki elhagyott
Hozzád visszatérjen

Hallgasd el az elhallgathatatlant?
Ásd ki a múltból azt a halhatatlant!
Hogy felnövő hittel
Hogy csak igaz szóval
Hogy nem bosszúvágyból
Eben koporsóval

Mutasd meg a megmutathatatlant!
Azt a füves völgyet a virágos katlant
Hogy ne kelljen sírni
Hogy ne kelljen félni
Hogy ahová újra
Vissza lehet térni

Osszuk fel a már feloszthatatlant?
Reményünk csillaga mély kútba pottyant?!
Hogy utána nézzünk
Hogy a könnyünk hulljon
Hogy szívünkbe újabb
Keserőség bújjon?

Oldozd föl a föloldozhatatlant!
Lassú agyunkból a szikra kipattant
Hogy indulni tudjunk
Hogy ne legyünk bénák
Hogy csoda módjára
Szóljanak a némák

Gondold meg a meggondolhatatlant!
Ölts magadra reménységből paplant!
Hogy mindenki hívjon
Hogy mindenki lásson
Hogy a szenvedéstől
Szíved el ne vásson

Mire az ablak kinyílik

Már fél éve munkanélküli volt. Első hónapokban hetenként körbejárta a tervezőintézeteket, építőipari vállalatokat, hátha akad valami munka a számára.

A régi ismerősök közül többen is biztatták, hogy XY hamarosan nyugdíjba megy, és ha egy mód van rá, őt fogják javasolni a helyére. Aztán XY valóban nyugdíjba került, de az ő nevét meg se említették. A régi ismerős szét-tárta a karját és sajnálkozott.

- Öregem, engem meg se kérdeztek - mondta.

- Mióta ez az új vezérkar irányítja a vállalatot, a régi szakembereknek nincs szava. Pedig szívesen dolgoztam volna veled. Ha valaki, hát aztán én igazán tudom, ki a szakmában az a P. Sajnálom, hogy nem tudok segíteni rajtad, de örülnöm kell annak is, hogy engem ötvenévesen egyelőre még nem tesznek az utcára. Aztán ki tudja, mi lesz holnap... Javasolom, hogy próbáld meg a Lakép Kft.-ét. Úgy hallottam, a Bedics lett a főmérnökük. Tudod, az a vöröshajú srác, aki évekig a te csoportodban dolgozott.

- A kis Bedicsre gondolsz, aki szakállt növesztett, hogy idősebbnek nézzék?

- Az hát. Emlékszem, hányszor kihúztad a csávából, mert mindig járt a szája a termelési értekezleteken. Olyanokat mondott, hogy elcsápadt tőle a diri mérgében. Te meg magyaráztad, hogy bár a fiatal kolléga stílusa kissé nyers, de alapvetően igaz, amit mond. Aztán prémium osztásnál a te borítékod lett soványabb...

- De hát tényleg igaza volt...

- A büdös életben nem lesz belőled politikus. No mind egy... Keresd meg őt, hátha emlékszik még rád. Végére is tíz év nem olyan sok idő.

Bedics egy belvárosi bérház földszinti lakásában rendezte be a Kft. irodáit. Számszerint hármat. Egyet magának, egyet a titkárnőjének, egyet pedig a könyvelésnek. Az ügyvezető igazgató, aki több cég alapításában is érdekelt volt, csak hetenként egyszer-kétszer látogatott be aláírni. A főmérnökre bízta az üzleti ügyeket. Ehhez nem volt szükség külön szobára. Volt neki másutt, ahol elnök-vezérigazgató címmel tüntette ki magát. Tehette, hiszen a részvények több, mint fele az ő zsebében volt.

Amikor P. bekopogott az ajtón, Bedics éppen egy lakás-felújítási tervet nézegetett.

- No, mit szólsz hozzá? - kérdezte.

- Ilyen piti felújításokkal is foglalkozunk. Sok az eszkimó, kevés a foka. Bezzeg te lakótelepeket, palotákat tervezel...

- Munkanélküli vagyok - nagyot nyelt P.

- Azt hittem, tudod.

- No igen... sok mindent tud az ember, aztán elfelejti, vagy igyekszik elfelejteni. Itt minden rám hárul. Elég azt fejbe tartani, amit nagyon muszáj. No, de térjünk a tárgyra, miben segíthetek?

- Állást keresek.

- Nálam? Hmm... Munkát még csak tudnék valahogy adni, de státust? Az a helyzet, hogy csak külső tervezőkkel dolgoztatunk, így nem kell utánuk befizetni a negyvenöt

százalékos SZTK-járulékot. No meg aki tervez, az megrendelést is hoz. Ilyen adóprés mellett minden fillért meg kell fognunk. Mindenki így csinálja, akinek van egy kis esze.

- Értem. Hát akkor én...

- Várj még egy kicsit, hadd kérdezzek valamit! Nagyon összevesztél azzal a szélhámos Homonnaival?

Ő a legrámenősebb vállalkozó a szakmában. És akkor még finom voltam...

- Nem tudtunk együtt dolgozni. Ennyi az egész. Az övé a cég, természetesen én szedtem a sátorfámat.

- Rossz húzás volt magadra haragítani. Igaz, mindenki a stiklijéről pusmog, de akit ő kirúg, az nem tud többé elhelyezkedni a szakmában. Nem árt, ha ezt te is tudod. Ha elfogadsz tőlem egy jó tanácsot, sürgősen nézz valami más megélhetési forrás után.

Minden hónapban az előre megadott napon és órában jelentkezett a munkaközvetítő irodában, ahol igazolták a megjelenését és bepecsételték a kis kék könyvecskébe a következő jelentkezés időpontját. Ilyenkor úgy érezte magát, mint a börtönből szabadult bűnöző, akit rendőri felügyelet alá helyeztek, a hivatalnok megértően bólogatott, s közölte, hogy a következő hónaptól tíz százalékkal kevesebb segélyt kap, mivel lejárt az első fél éve. Munkahelyet továbbra se tud ajánlani, de azt tanácsolja P.-nek, hogy mielőbb próbáljon meg elhelyezkedni, mert hamar elrohan az a hat hónap, és akkor már ezt a pénzt se fogja kapni. No meg most már több, mint fél millió ember van az utcán, egyre nehezebb lesz elhelyezkedni.

Csak ült az asztalnál és olyan üresnek érezte a fejét, mint a kisöppört hombárt. Mit tegyen, hová menjen? Bedics bizonyára igazat mondott. Homonnai hiú ember és szerteágazó kapcsolatainak vannak. Semmi kétsége nem lehet afelől, hogy százszorosan megtorolja a rajta esett sérelmet. Amikor ott, az erdei kastélyépítésnél leszakadt a korhadt állványdeszka az egyik kőműves alatt, Homonnainak volt hozzá pénze és összeköttetése, hogy a kőművest tegyék felelőssé a balesetért. Ő a szemébe nézett és a földre köpött. Így igaz, ezt kár is lenne szépíteni. De önmagát kellene szemközt köpni, ha nem ezt tette volna. Erre kár is több szót vesztegetni.

De hogyan tovább? Klári, a felesége is ezt kérdezte tőle, amikor a konyhában lerakta a bevásárlószatyrot.

- Hónapok óta csak ülsz és lyukat nézel a levegőbe. Ha bemész a városba munkát keresni az még rosszabb. Nem igaz, hogy pont te nem tudsz egy rohadtt állást szerezni! Néha már úgy érzem, nem is akarsz. Sajnálattal magad, mint egy utcalány. Én meg hallgathatom anyám szemrehányásait. Bezzeg ha a Kalocsai Jóska-hoz mentem volna feleségül, most nagy házam lenne és márkás, nyugati kocsigurulna a fenekem alatt.

De nekem egy P. kellett, egy ágrólszakadt kétbalkezes P...!

- Legalább te ne bántsd már, Klárikám, hiszen tudod...

- És te tudod, mit mondott a múlt héten a bátyám? Azt, hogy nem munkanélküli vagy te, hanem egyszerűen munkakerülő. Eltartatod magad velem. Mit felülhetek én erre?

Semmit. Érted?

Semmit!

P. úgy ült ott az asztalnál, mint egy megvert kisgyerek. Szólni akart, de nem jött ki hang a torkán. Klári gunyoros tekintettel mérte végig és legyintett egyet.

- A szemed karikás, az arcodon minden nap új ránc mélyül, lassacskán úgy nézel ki, mint az öregapám. Hogy mutatkozzam veled az emberek előtt? - Aztán elfordult, bement a szobába és becsapta maga után az ajtót. Jó ideig rakosgatott valamit, majd kikukkantott a még mindig mozdulatlan P.-re és kissé megenyhült hangon mondta:

- Ne haragudj, de ezt el kellett mondanom...

Este az ágyban, amikor már kikapcsolták a tévét, s csupán az utcai lámpa derengő fénye vibrált a mennyezeten, P. megköszörülte a torkát és a feleségéhez fordult.

- Klárikám! Hidd el, mindent megpróbáltam, amit lehetett. Tudom, kétbalkezes vagyok, de értem a szakmámat. Holnap újra bemegyek a városba. Lehet, hogy éppen holnap sikerül. Kérlek, légy hozzám egy kis türelemmel és higgyél nekem!

Azt hiszed, én jól érzem így magam?

Havonta sorbaállni azért az átkozott pecsétért a közvetítőben, várni, hogy hátha éppen nekem akad valami munka...

Tízezrek állnak így sorban és várnak...

Van aki már egy éve vár...

- Engem nem a tízezrek érdekelnek, hanem te! - vágott vissza az asszony és elfordult. Megsimogatta a haját, megcsókolta a vállát és közelebb húzódott, hogy összeérjen a testük. Máskor forró csókkal viszonzta Klári a közeledést és ráfonódott a férfire. Most meg se moccant. Sőt, mint ha arébb húzódott volna egy hajszálnyit. P. nem értette meg az elutasítást. Egyre azon igyekezett, hogy kiengeztelje az asszonyt. Megfogta a csípőjét és visszahúzta, hogy forrócsókos ölében érezze Klári gömbölyű fenekét. Aztán simogatni kezdte a mellét, hasát, s a keze lassan csúszott lefelé az ágyékára. Egész testén átfutott a remegő vágy, forró lehelete az asszony tarkóját érte. Klári a helyett, hogy a szokott módon viszonzta volna a simogatást, idegesen megrándult, lesöpörte magáról a tolatkodó, követelőző férfikezet és kiugrott az ágyból.

- Nem! - kiáltotta hisztérikusan.

- Nem tudlak elviselni! Hisztérikus remegés rázta a testét még akkor is, amikor zokogva kirohant a konyhába és magára zárta az ajtót. P. csak állt földbe gyökerezett lábával, és hirtelen az jutott eszébe, hogy Olga, az első felesége is így lökte el magától, mielőtt átköltözött a másik szobába.

Hajnaltig állt az ablak előtt és azt latolgatta, mit hoz a holnap. Arra gondolt, ha Klári is elhagyja, nincs miért küszködni tovább. Kiért, miért is tenné? A lányai jó, ha évente kétszer rányitják az ajtót. Olga minden kötődést kinevelt belőlük. S őt az se vigasztalja, hogy mióta felnőttek, az anyjukat se becsülik. Lehet, hogy őt sem látogatják meg gyakrabban.

A barátai?

A gyermekkoriakat még Olga elriasztotta mellőle.

A közös barátok válás után maradtak el. Negyven évesen meg már nagyon nehéz új barátságokra szert tenni. Akiiket mégis annak gondolt, cserben hagyták, mihelyt munkanélküli lett. Egyedül Klári maradt. Klári, akit évek óta a sors ajándékának tartott. Nagyon szerette, bármilyen áldozatra kész lett volna érte, és úgy érezte, az ő érzelmei is ilyen mély gyökerűek. És most ott remeg órák óta egy szál hálóingben a kulcsra zárt konyhában, mert nem tudja elviselni az ölelését... Tehát vége, nincs tovább...

Kinyitotta az ablakot, mélyet szippantott a friss levegőből és lenézett az utcára. Kihalt volt és rideg a korahajnali pirkadatban.. Derékig kihajolt, a távolságot mérgette. Megborzongott a gondolattól, amint látta magát ott a fekete aszfalt járdán vérbe fagyva, kificamodott végtagokkal.

"Mindegy, akkor is meg kell tenni, nincs más megoldás!" - győzködte magát. "És ha holnap, vagy holnapután mégis találok valamiféle munkát..." hőkölt meg benne az életösztön. "Hátha renbe jöhet még minden... Hátha Klári se gondolta komolyan..." Gyorsan behajította az ablakot és hátrább lépett. Szeme előtt vörös karikák táncoltak, homlokán hideg veritékcseppek gördültek végig. A lába is megreszkedett.

Cigarettára gyújtott és visszaült az ágy szélére. Észre se vette, mikor jött be az asszony, csak azt látta, hogy előtte áll és szemét törölgeti egy gyűrött papírzsebkendővel.

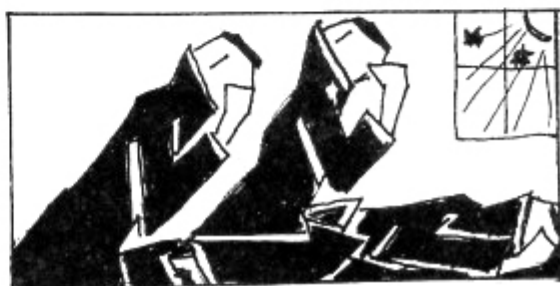
- Ne haragudj... - mondta szeptegve.

- Hülye voltam.

P. megfogta mindkét kezét és lehajtott fejjel kérdezte:

- És mi lesz velünk holnap?

- Nem tudom...

Barcs János

Így súlyosbodtam

Szólítottam a napfényt, megcsókolt,
de igazán sohasem szeretett:
A határba vész vihar tombolt,
mindent látó szemembe nevetett.

Partot védtem. Lestek sötét varjak.
Károgtak fölöttem, féltek tőlem.
Tűnődve vártam: tán mást akarjak?
Csöndemet kiűzik-e belőlem?!

Kortársaim nyissátok ki szátok!
Kérdéseimre bátran feleljetek!
Látni sorsomat így akartátok?

Sehhez eladtátok a nevetek?!
Szemetekben lám: így súlyosbodtam:-
Mérhetek karátban s vasbetonban.

Rudnai Gábor

Zabriskie Point

Bazaltbarázdák, függőleges sírok,
gördülő holtakkal Zabriskie Pointból,
fogatok föl, ha szerelem tombol,
ne legyen lepedőm hősivatag,
jégtábla magányom hídja alatt,
s arcom, ha ráncos lesz, mint ez a hegy,
nem láztól, türeستől töredezett,
nem lehet senki sem hűtlen magához,
felszínes még a rend, ősi a káosz,
hamu a láva, arcunk is álarc,
Évág vetkőzz, ha engem vállalasz,
kívülünk nincs idő, emléke szétpereg,
tépjük le egymásról az ezredéveket!
Kevesebb lennél? A látszat is hamis:
az égen meteor, a földön kavics.

Ádám és Éva? Nem késő? Lehet-e?
Se Zabriskie Point, sem Senki Szigete.
Bazaltbarázdák, százsípú orgona,
zúgjátok, nem lesz az embernek otthona!
Zúgjátok, szerelem, zúgjátok, halál,
hiába bújkálsz, az Isten megtalál.
Minden örömben kísért a tudás,
hűségünk Isten ellen árulás,
mert bennünk már a társadalom rombol,
és elmegyünk, kiűzetünk
Zabriskie Pointból.

Álom

Ha arcom elfalaznám,
szerelmed oly talizmán,
hogy újra lássalak.
A piroscsőrű galambok
alatt jajongó harangot hallgatom.
Hőfödte csúcsról egyszer
sem zúdult le gleccser
mohos partok közé.
Hol volt, hol nem volt...vátozom:
király vagyok, s te táltosom,
repíts!

Rejtőző

Nem kiáltás, csak a csend
jelenti a jeltelent.
Összetartják az eget
foltjai - a fellegek.

6 Lant Tavasz

Jonczyk Vince

Egy kis zugot!

Adj nekem egy kis zugot szíved rejtekében,
Beérem ennyivel ha ott lehetne tanyám!
Szeretnék Veled benne élni.
Szomjazom véred,

s közös vágyunk dobbanását.
Adj nekem egy pici kunyhót
lelked ezüsthold-
ján,

Hol szerelmes sóhajod lenne a palotám!
Úrnőm benne Te, s én a Te szolgád.
Csókvirágos násznyoszolyánk...

HA

Adnál nékem csak zugot szíved rejtekében,
Kihallgatnám minden titkát, s bevallhatnám
Könnyes vágyam egyetlen dobbanásban.

HA

Nékem adnád lelked darabját: erdők, mezők,
Csillagok mind megsúgnák: Boldog vagyok!

HA

Magaménak érezhetem - e picinyke zugot...

Barcs János

Ítészeimhez

Emelkedett szótagszámmal,
nyargalt két pej csengős szánnal

Oroszlánként bántatok vélem;
nem volt oka: féltetek tőlem?!

Hazudtátok lírai percek: -
S szívetekben bűnbánat percegett!

Álmodok kilencszer megfejtettem;
kár, hogy nem ti álmodtatok helyettem

Hars költő vagyok! Ti pedig csak ítések:
Nem is érthetitek, amitől úgy félek?

Szerettem bolyongni nyárban,
napsugárzásban:
- S mire alkonyodott, mindig - hazataláltam!

Peterdi Ede

A bicskei Batthyány-kastély

Könyvismertetés

A hazai gyermekvédelem rangos intézménye Bicskén a Kossuth Zsuzsa Gyermekotthon a volt Batthyány kastélyban, amely jelenlegi formájában 1796-1799-ben épült Hild János /1766-1811/- aki Hild József édesapja volt- tervei alapján.

Ez a szép kastély -a Batthyányak szelleméhez híven- ma is embermentő feladatot teljesít. A remekmű könyvecskét a közelmúltban innen nyugalomba vonuló Peterdi Ede ny. gyermekotthon igazgató írta, a kiadást pedig a gyermekotthonban ma nevelkedő gyermekek életét segítő Vásárhelyi János gyermekotthon igazgató vállalta. Jeles tett, hisz ennek az épületnek történelmi tradícióit akarják átvenni egy tágabb keretbe: "a magyar nemzet veszélyeztetett kincseinek megvédése keretében."

A bicskei kastély és parkja tulajdonosai a történelmi Batthyány család tagjai voltak. Ez a jeles magyar főúri család sok kiváló hazafit, politikust, rangos egyházi és katonai vezetőt, vértanú miniszterelnököket, tudóst, művészt, a "szegények hercegörszát", önzetlen, áldozatra kész emberbarátot adott nemzetünknek.

A Batthyányoknak a 17. sz. elejétől meghatározó szerepük volt Bicske történetében. A mai kastély építtetője -a műszaki érdeklődésű tervező, feltaláló Batthyány Tivadar /Tódor/ gróf /1729-1813/ volt.

A kastély 1838-ban jutott gróf Batthyány Kázmér /1807-54/, a reformkor, az 1848-49-i szabadságharc kiemelkedő személyisége birtokába. Kossuth Lajos közvetlen munkatársa lett. Nemzetőr ezredes, majd 1849. májusától külügyminiszter, és a földművelés, ipari- és kereskedelemügyi tárca minisztere is. Jelentős anyagi támogatást adott a magyar tudomány, művészet és az oktatásügy fejlesztésére. Vörösmarty Mihálynak -aki többször járt nála a bicskei kastélyban- élete végéig 400 forint évről-évre adott. Leköltözött Bicskére, melyet kulturális központtá tett. Ő volt a mecénása Nagy Károly /1797-1868/ csillagász-matematikusnak, kinek nevéhez fűződik a méterrendszer magyarországi meghonosítása. Majd Bicskére költözve -az 1839-40-ben épült; de a II. világháború alatt elpusztult -"Hegyi Batthyány kastély" közelében csillagvizsgálót létesített.

/Romjai még láthatók/ A szájhagyomány szerint a Hegyi kastélyt és a "nagy" kastélyt fogattal is járható alagút kötötte össze.

Batthyány Kázmér gróf a szabadságharc bukását követően Kossuth-tal indult emigrációba, ahonnan már nem tért vissza hazájába. Hűségesen a 48-as eszmékhez Párizsban hunyt el 47 évesen, 1854-ben. Halálára írta Vörösmarty: Az ember élete c. egyik utolsó versét.

Batthyány Kázmér hamvai 1987-ben a montmartrei temetőből kerültek haza: a siklósi várkapolna családi kriptába. Idehaza a szabadságharcban betöltött vezető szerepéért költői általi halálra ítélték, amelyet 1851. szept. 13-án jelképesen végrehajtottak.

A bicskei kastély a szabadságharc idején nevezetes esemény tanúja volt. Perczel tábornok 1848. dec. 30-i móri vereséget követően az országgyűlés szilveszter estéjén elhatározta, hogy maga és a kormány székhelyét Pestről Debrecenbe helyezi át.

Ugyanakkor öttagú küldöttséget indított útnak az osztrák főparancsnokhoz, Windisch-Grätz herceghez, hogy egy utolsó kísérletet tegyen a békés kiegyezésre. A küldöttség vezetője gróf Batthyány Lajos, volt miniszter, tagjai: Lonovics József egri érsek, Deák Ferenc, Majláth György gróf országbíró és Majláth Antal gróf egykori magyar kancellár voltak. a küldöttség felkereste az osztrák főparancsnokot főhadiszállásán, a bicskei kastélyban. Windisch-Grätz 1849. jan. 3-án - a kastély I. emeleti vörös szalonjában /ma I. em. 112./ csak magán-személyekként fogadta a küldöttséget, gróf Batthyány Lajos kivételével, kit nem engedett maga elé.

Ezt a "szalont" 1955-ben múzeumnak rendezték be, ahol e nevezetes kastélyra, a bicskei gyermekotthon történetére, névadójára -Kossuth Zsuzsára-, a székesfővárosi gyermekvédelemre, szociálpolitikára vonatkozó okmányokat, másutt nem látható fotókat, oktatástörténeti érdekességeket, stb. mutatnak be, olyan emléktárgyakat is, mint azt az ezüst tollat, amellyel Erzsébet királyné és I. Ferenc József király 1872-ben az intézmény elődjénél - az "Erzsébet Leányárvaháznál" - a vendégkönyvet elsőnek aláírta.

A bicskei gyermekotthon egyébként 1953 óta viseli Kossuth húgának, a magyar szabadságharcnak s az azt követő időszak hősnőjének, Kossuth Zsuzsának nevét. Szinte történeti igazságszolgáltatás, hogy ez a bicskei kastély, mely egykor Windisch-Grätz főhadiszállása volt, napjainkban éppen annak a hőselkü nőnek nevét viseli, akit Kossuth harcaiban "ikerlelkemnek" nevezett.

A könyv még kiemeli, hogy a bicskei Batthyány-kastély a szabadságharc során még kétszer vált főhadiszállássá: az osztrák főparancsnoknak. Előbb a Windisch-Grätzet váltó Welden tábornagnak, majd Haynaunak is. Az első felelős magyar miniszterelnököket, gróf Batthyány Lajost pedig rövidesen elfogatták és börtönbe hurcolták és sínylődött az 1849. okt. 6-i vértanú-haláláig. Mártíromságára Pesten az örökmécses emlékeztet.

1928-ban kezdődött az új fejezet a bicskei kastély történetében. A Batthyány-kastélyt és parkját megvásárolta a Népjelölti és Munkügyi Minisztérium és ingyenes használatra átadta a székesfővárosnak. A kialakított gyermekotthoni, eleinte leányotthonban az intézeti nevelő-oktató munkát a Szent Keresztről elnevezett Irgalmas Nővérek látták el.

Az intézet ünnepélyes megnyitására 1929. dec. 3-án került sor Horthy Miklós Magyarország kormányzója, felesége és magas állású állami és egyházi személyiségek jelenlétében.

A II. világháborús pusztítások újjáépítését követően pedig már 1949-ben megérkezett a bicskei kastélyépületbe az első gyermekcsoport, az 1861-ben alapított, s a királynéről elnevezett budapesti "Erzsébet Leányárvaházból", az akkor már "Zrínyi Ilona" Leányotthonból, melynek épületét pedig átadták a Kertészeti Egyetemnek.

Az otthon akkor magával vitte Bicskére történeti értékű irattárát, a háború után megmaradt régi berendezését, köztük azt a -dísztermükben ma is látható - velencei kristálytüköröt, melyet Erzsébet királyné, és azt a nemzeti lobogót, melyet I. Ferenc József ajándékozott a gyermekintézménynek.

A nemzeti történeti, kultúrtörténeti, oktatástörténeti, helytörténeti vonatkozásban is újszerű, a bicskei kastély- és gyermekotthon történeti kiadvány sok érdekességgel lepi meg olvasóit. Újdonsága abban áll, hogy felidézve a "hely szellemét" tömör gyermekintézmény-történeti összefoglalót nyújtva, forrásértékű dokumentumokat ad a helyi -országos nevezetességek feltárásához. Példa arra, hogy egy korábbi és mai oktatási intézményvezető őszinte, alkotói összefogása magyar nemzeti értéket teremthet.

Hazai kastélyaink történetei a legértékesebb nemzeti hagyományainkat is őrzik. Bicskének most feltárták -nagyközönségnek is hozzáférhetővé tették- egy olyan különleges nevezetességét, melyre minden lakója büszke lehet, melyért érdemes távolabbról is Bicskére látogatni; ezt megnézni, megismerni. A gyermekotthon lakóinak ilyen épületben élni; az ott dolgozó pedagógusoknak ilyen nevezetes helyen tanítani felemelő érzés. Érdemes becsülni egy ilyen patinás épületet, az ilyen intézmény, ahol élő-dolgozó értelmiségi kutató-író-alkotó és kiadó ilyen mai szellemiségű kis kötettel is hatni tud magyarság tudatunkra, országszeretettünkre.

Az 1993-as évkezdetre, most megjelent írásmű sok eredeti képpel, az eligazodást segítő: képjegyzékkel, jegyzetekkel -olvasmányosan ismeretterjesztő, és ezért minden korosztálynak nyugodt szívvel ajánlható. /Megvásárolható Bicskén a Kossuth Zsuzsa gyermekotthonban./

Dr. Domonkos János

A gyermekek sorsát könnyítendő:

"Mentsvár" Alapítvány címe: 2060. Bicske, Kossuth u. 42.

Számlaszám: 681000600

Deviza számlaszám: B 74 87

Németh Éva

Esőben

Csak egy ernyő
meg négy láb
meg két kéz
meg még kettő.

Csacsog a víz

Baktat a négy láb
meg a kezek
meg az ernyőben
eldugott fejek.

Kulimár János

Búcsú a tengertől

Dél van.
Tűz nap éget
Adria
lágymokján.
A mólón
-csókba fulladva-
a búcsú hangján
zokog a lány.
Túnt napok
szelíd emléke
simogat még
az ónszín ég alatt.
A búcsú fáj
a tengernek is:
éjjel sírva mesél
majd a fároszoknak,
ha magára marad.

Viszonyok határa

Egy fájdalmas
keringő zenéje
régi bálkat idéz.
A múlt színpadán
ott tolong tengernyi rebellis,
hős és vitéz.
Aztán kusza, ködös emlék,
ahogy a dallam elúszik
a parttalan tengerek fölött,
és primitív kódok jeleznek
jéghideg viszonyokat
a múlt furcsa óriásai között.

Sebzett dobok dübörgő
kínján drámák
és tiszta döntések
teszik próbára a híveket.
És mivel nem dőlt még el,
hogy kinek van joga a jelenhez,
nehéz napokkal
terhelik a szíveket.

Szenási Sándor

Kezünk násza

Már boríthat ránk félelemharangot
a reménytelenség tanyasi éjszakája:
Tétlen, sötét lázban remegő némaságra
ítélve is magányom beragyogja égő arcod.

Két gyöngéd kezünk ölelkező forrása
összeizzadt lelkünk hófehér nászi ágya-
ujjaink a nászból vágy dala kelti táncra,
s emlékszünk örökké erre a kézfogásra.

Oláh András

belül vagy minden körön

belül vagy minden körön
-kagylóba zárva a gyöngy-

hited börtönében élsz
megbéklyóz legyőz a félsz

suhan egy madár csapat
szellő viszi álmodat

lágyan ring felhők között
-csak a hallgatás örök

némán is foganhat átok:
tagadd meg ezt a világot

azóta minden halott

emlék az idő kódén
távolról riad felém

szeme -mint két drágakő-
virágzó orgonató

hajában szalag lobog
táncolnak a csillagok

kislány volt mesét mesélt
arcom az arcához ért

hittem a mesének én
szárnyalt mint a forgószél

ám egyszer csak nem jött többé:
néma lett kihalt a rét

azóta minden halott
elbújtak a csillagok

s a virágzó orgonató
koszorúba fonva nő

Gyöngyösi Zoltán

Éjjel a lakótelepen

Egy pillanatra mintha szürrealista
látképet látnánk a domb alatt:
a mindenféle értő rendszer nélkül
sok négyszögbe szorított fényalak

világát a letisztult alakfajtájú
és fölfelé igyekvő toronyházakon.
Benn kék, sárga, fehér meg piros
hangulatok ülnek hallgatagon.

Az utakon, miket a neon csillanó
lepellet, de piszkosan vont jól át,
kocsioszlopok hevernek. Morzsolgatja
kép-szövevényű csillag-olvasóját

a tetőn hanyattfekve az éjjel,
ám elunja ezt is. Sőhajt párat,
de az önmagukba hajló benti fények
hozzá csak nagyon lassan válnak

hasznalóvá. Üres mellettem az út már.
Hát elég ebből: induljunk haza.
Nem lakom itt. Hazug képekkel
szórakozott rajtam ma az éjszaka.

Bodor Miklós

Havasi gyopár

 ősziklán élek,
hol zerge tanyáz.
Szikla között az élet
kopár és sivár.
Villám marja,
eső mossa,
de a szikla áll.
Úgy élek én,
ahogy te is
magadba zárva
sziklák között,
mint a havasi gyopár.

1992.

Németh Erna

Megkövült varázslat

Könyvismertetés

A varázslat attól lesz varázslat, hogy megfajthatatlannak tűnő rejtély lappang benne. Egy titokzatos borzongás veszi hatalmába az embert, és ez a jelenség gondolkodásra ösztönöz. A gyémánt is úgy keletkezik, hogy az elszenesedett növények idővel megkövülnek. Ilyen megkövült varázslatos gyémántdarabkák N. Erna versei.

A kötet címe: "Megkövült varázslat" találóan fejezi ki ezt a gondolatot és a tartalmi mondanivalót. Példátlán tömörség, pontos mondatszerkesztés és finoman érezett lírai képek jellemzik verseit. A valamire várás gondolata az örök lemondás, a reménytelenség szinte az elviselhetetlenségig fokozódik költészetében.

Itt a szellem jósága megálmodott reménység, egy fölmagasztalt életeszmény, amely a létezés határain tudatosodik az emberben. Születéskor fehér galambként repül elménkbe, halálunkkor megtépzott kormos varjúként távozik. Így a lét és a nemlét kibékíthetetlen ellentéte, kérdése, súlyponttá válik költészetében.

Igaz, már Odüsszeiában is Athéné mondja Telemachosznak, hogy az égi lakók sem tudják elüzni kegyeltjeiktől a halált. Az ember, az irracionálissal áll szemben, és nem segíthet Platon elmélkedése sem, az Egyről és a Semmiről, mert a halállal az elmélkedés is semmivé válik.

A megtartó remény talán a szerelem, a felparázsló életérzés, amely az elmúlás elé áll, hogy legyőzze a szürke, semmivé foszló hullaszagú magányt. A mindennapi tények rettentő racionalizmusából kitörő büntudat és félelem ott bújkál az élet feketéjén, és N. Erna verseiben filozófikus gondolatot nyerve mutatkoznak meg életünk gyarlóságai, de ezen a palettán néhol felragyognak a szavak csillagszemű metaforái, hogy egy-egy ragyogó expresszív mondatíveléssel befussák életünk gondolatpályáit.

De nem minden vers kapott teljes értékű formát, sokszor a széttördelt gondolatiság csak sejtetni tudja a lényegét, és ez hiányként jelenik meg képzeletünkben. Vannak túlzó szóösszetétel halmozások, amelyek kissé eltorzítják a szépnek gondolt képvariánsokat. Ennek ellenére a modern szókapcsolatok és gondolatösszefűtések példátlan erővel sugározzák felénk életérzéseink lírává gyöngyösödött jelzéseit.

N. Erna példát mutató költészetet művel. A szabad vers és a kötött vers találkozási pontjánál megalkotta azt az új formát, amely átívelve szintetizálja egyé, ezt a látszólag kibékíthetetlen kettősséget. Itt a gondolatok egységbe forrnak a színes szóképek-kompozíciókkal, hogy végül e tarka montázs, a felmutatott élet tükrésként csillogjon N. Erna könyvének lapjain.

Németh Dezső

A **Megkövült varázslat** c. könyv megrendelhető a szerkesztőség címén. A könyv műbőr kötésben, aranyozott felirattal készült. Ára: 200 Ft.

Megrendelni rózsaszín postautalványon történő befizetéssel lehet. A könyvet postán küldjük el.

10 Lant Tavasz

Németh Erna

Utolsó üzenet

Ezerszer elátkozlak!
Ezeregyszer megálmodlak...
Hát menj, ha tudsz;
engedd el kezem,
a lódobogású halál
sörénylengetve
nyargaljon velem.
Nyitva a szemem és látom:
álmok lila fátyolát
lebegni a tájon.
Becsukva kezem és érzem:
elszállni belőle
csillagnyi reményem.
Ezerszer elátkozlak!
Ezeregyszer megálmodlak...
Emlékké fűzöm
tekinteted
igaznak hitt hamisgyöngyeit,
szivárvánnyá szövöm
Júdás-szerelmed
szirom-könnyeit.
Ajkad csókzápóra
remegő testemen
jégveréssé dermed,
ölelésed mennydörgése
lerombolja sorsom -
könnyörgők magamhoz:
ne kaphass kegyelmet!

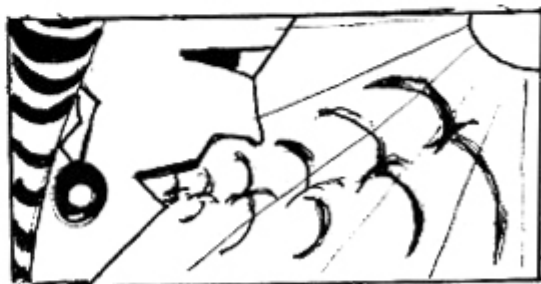
Ezeregyszer elátkozlak...
Soha többé nem álmodlak!

Budapest, 1993. 01. 04.

Dalaim

Tarka tollú szavak,
költőmadarak -
Elhagyják
fészekmeleg ajkam,
s a végtelenbe tartva
csillagcsipogással

nevetnek rajtam.

Németh Dezső

Ikonfal

Könyvismertetés

Még február van, a zord telek időszaka, amikor kezembe veszem Németh Dezső ígéretes kötetét. A versgyűjteménynek szinte minden darabja egy-egy drágakő. A költő finoman hímzett képeket tereget elibénk, olyant, mint egy csodálatos magyar táj, kéklő égdarabokkal, szenvedélyes igazmondással, bátor kiállással és mese-szép versszimfóniákkal lép egyre közelebb szívünkhöz.

Ez a föld, ez a haza hiába tépázza meg a tehetségek gar-madáját, ha az ősi-lombikokban egyre forr és sűrűsödik az új meg új mondanivalók tömegnyi preparátuma.

Most az Ikonfal c. könyv melegíti át a szívemet, ahogy nézem, forgatom, ízlelem a csodát, mert csodának kell hinnünk, hogy ma is van tiszta szó, szép magyarsággal leírva, pl. e verseskötetben. Németh Dezső lírája sokoldalú, egyszerűségében modern, közel áll a népköltészethez, ám megfoghatatlan magasokba invitál...

Nagy lehetőségek rejlenek e szépen megformált versekben. Van szerencsém régóta ismerni Németh Dezső verseit, s csupán azt fájjalom, hogy polcomra és a haza könyvespolcára csak most kerülhetett könyve.

De félre a pesszimizmussal! Olyant produkált a költő -aki telített a kimondható és kimondhatatlan verssorokkal-hogy tematikáját tekintve a legégetőbb kérdésekhez is eljut, és élénk teríti a honi tájat, visszahúzza a gyerekkorba, már átesap a szerelmentűli táj égszínkéjébe, s a mondanivalók sűrűjében találjuk magunkat.

Szép és nagy ígéret az Ikonfal c. könyv. Jó utat és jó olvasást kívánok hozzá!

Reméljük, hogy ez a verseskötet -amiként írója- belopja magát olvasói szívébe.

Ihász-Kovács Éva

Ihász-Kovács Éva

Castis omnia casta

Dr. Göncz Árpád írónak

Mikor a fegyverek elhallgattak,
valakinek eszébe jutott,
hogy a maradék néhány szem lencsét
el kellene vetni:
át kellene kiáltani
a bombázáskor besötétített ablakon át
annak a másik háznak a fényt.
Meg kellene tudni,
kik az élők,
kik a halottak?
Valakinek eszébe jutott,
hogy az ágyúk is elhallgattak...

Valóban? Elhallgattak az ágyúk?

Április 11: a költészet napja

Minden művészet között első a költészet!

József Attila verssorait dúdolom egész nap: "Nincsen apám, sem anyám." Arra gondolok, hogy ez a "mosolygós kamasz", ez a félig-érett "öregember", ez a költőféle, hogy tudott játszani a szavakkal versben, prózában, mély gondolatisággal. Az ő születésnapja és a költészet napja, összefonódó élmény már évtizedek óta.

"A Dunának, mely múlt, jelen s jövőndő", gondolom el: milyen gyönyörű a mi nyelvünk. Milyen káprázatos, milyen mélyről érkezett és milyen egyedi! A latin költők sorait olvasva úgy érzem, hogy ma is olyan világban élünk, hogy a költők éheznek, a periférián élve, épp a betevő falatok lehet csak megkeresni egy verssel, vagy azt sem.

És milyen különös. Mégsem lankad a költői hit. Sőt. Sokasodik a megszállottak serege! Egyre több lap, egyre több vers lát napvilágot. Egyre több új, jó és zavarbaejtő tehetség bontakozik ki. Megértem, hogy a festők, szobrászok általában minden korban megtalálták számításaikat, de a költők? Ők?

"Harmadnapja nem eszek, se sokat se keveset", folytatódik bennem a költő halhatatlan verssora. Ma sem esznek, nem is élnek meg ebből, és lám; nagyon sok jó költő létezik, a "léte minimum alatt élők között" ...

Mi ez a "bolondság"? Mi ez a szélmalomharc?

Poéták! Bolondok!

"Lehet e költészet nélkül élni? -kérdették Jean Cocteau-tól.

Hogyne -mondta. Költészet nélkül lehet élni, de minek?... Életükben a költők nem számítanak. -Csak egy poéta!

- mondják. Poéták! Bolondok! Zakatol agyamban e két szó!

Tényleg, miért bolondok? Juhász Gyula képes volt élete végéig szeretni egy asszonyt, pedig talán csak egyszer beszélt vele. Csokonai pedig Júlia nevével az ajkán halt meg. És Petőfi? Egy szál karddal akart szembeszegülni egy kőzák hadtesttel. Meg akart halni a hazáért?! Mi ez az elszántság, mi ez a lelki kényszer, amely költőinkben egyre dacosabb, egyre önkifejezőbb tud lenni!

Az őszinte példaadás? Kazinczy, sőt Batsányi a vérükkel írták legszebb gondolataikat a börtönben. Ki képes erre a költőn kívül?

Homérosz vakon járta a világot és csokorba gyűjtötte a görög nép életéről szóló legendákat, hogy azok az emberiség legszebb forrásává lehessenek. Ki volt Ő? Költő! De hosszan lehetne sorolni a költészet katonáit, akik csatásorban állva énekelnek, írnak, ha másért nem, azért, hogy a szármalman feledékeny utókor valamit feljegyezzen róluk!

Veres Péter írja: "Minden művészetek közül az írás művésze a legnagyobb, az írás művészetében pedig a költőé".

Hisszük, tudjuk, hogy poétáink érzik ennek súlyát és társadalmi felelősségük tudatában vannak.

Tisztelet és szeretet a Poétáknak! Bolondoknak! A kik megédesítik életünket, akik ékes szóval forradalmakat tudnak csinálni, s akik képesek egy világot megforgatni egyetlen dallal, mint a Marseillaise írója egyetlen éjszaka. Aldozati füstünk a Poétáké ma és mindenkor, mert a régi bölcsesség szerint is három dolog van a világon: a hős, a szent és a költő!

A Költészet Napjára megszívlelendő sorok: "Számomra annyi értéke van az embernek, amennyit a meséje ér".../Pap Károly/ "A művészet a szabadok kiváltsága"/Caudwel/

Bornemisza Attila

N. László Endre

Halott madár

A földre zuhant
és vártuk a robbanást,
ami elmaradt!
Nyitott szemében
felhők dübörögtek:
félúton kisiklott vonatok,
félúton kisiklott életek,
zátonyra futott hajók,
zátonyra futott életek...

Földre zuhant
a halott madár...
Nem bomba volt,
nem légiakna,
s így a robbanás elmaradt...

Nálunk béke van,
mint a temetőben!

Pozsonyi börtön, 1959

Nem tudtam

...Száz rózsástestű felhő-gyermekeket
küldött az ég és nem tudtam még,
hogymár rég
- talán ősidők óta -
így jön a tavasz!...

Magyar Béla

Kenyér

Ime, látlak, s vágyom fehér húsd,
de palástként ölel a barna hég.
Kérnek, sírnak érted a koldusok;
beragyog a nap, s eltakar az ég.

Bús gyermek repes táguló szemmel,
érett férfi mohó étvággyal nyel.
Van, aki rád talál, és aki nem lel,
van, aki unva néz, s aki féleml...

Mégis mindenki szeret és ízlel,
nélküled nem lenne édes a méz;
hiányzik az élet zamata - hidd el -
ha te nem vagy, mi ételt ízzé becéz.

Te vagy az alap, mely fölél épül
a sokrétű élet szín üteme;
te vagy a karéj, mely kihullsz végül,
ha az embert a halál üti le...

Szántó Ilona

Kellenek-e még versek?!

Mondd: hallod szavam?!
Kellenek-e még érzékeny lelkek,
rímekből fűzött dallamvirágok;
szavakból festett képek,
versekből szőtt tiszta álmok?
Vagy gyűrjük tömör gombóccá
mint játékos kisgyerekek,
s tegyük lobogó tűzre, hogy
legalább egyszer melegedjünk?
Sokkal nagyobb tisztító-tűzet
kéne rakni rímekből,
hogy újra lángra gyúljon szívünkben
a szunnyadó hit és a remény.
Vagy dobjuk a sarki kosárba:-
S legyen belőle szerkesztőségi szemét?
A közöny köpenyébe burkolt;
rohanó világunkban kell-e valakinek
még, versben megálmodott melegség?!

T. Porubszky Ildikó

Most

fényévnyi távolból
most érkezett hozzám
a ki nem mondható

ámulok bámulok
rabul ejt a szezám
rabul ejt az ajtó

nyitott tenyeremre
fénylőn szállt a varázs
hangtalan pillangó

ámulok bámulok
rabul ejt a szezám
rabul ejt az ajtó

Szántai Sándor

Vártál hideg szélben

meszi úton
vártál hideg szélben
ígértem szaladok hozzád
de csak a hideg szél
érintette orcád...

Dénes Géza

Kulcslyuk

- Szabó bácsi, mit csinálsz? Pityu leugrott a rollerről és kíváncsian figyelte az öregembert, amint egy fadarabbal festékes fazeka tartalmát kevergette.

- Mázolok.

- Mit?

- Az ajtón a kulcslyukat.

- Minek?

Az öreg letette öléből az edényt, piszkos kötényébe megtörölte a kezét, hátradőlt a falnak és úgy mondta:

- Hogy világítson. Ez a festék sötétben világít. Tudod, András, későn jár haza és bizony sokszor nem találja meg a kulcslyukat.

- És miért jön későn haza? Miért nem találja meg a kulcslyukat? Az ajtó előtti köre cseppent festék foltként terjedt. András gépkocsivezető. Éjjel is sokat kell dolgoznia.

- Remek -vágott közbe Pityu. - Ugye olyan nagy, rezsingó teherautója van? Ha megnövök, én is az leszek. Félrevágta a fejét, mert az udvaron kis barátnőjét pillantotta meg. - Rohanok, Szabó bácsi, már vár az udvaron Zsuzsika. Szia, Szabó bácsi.

Az öreg Szabó hosszan nézett Pityu után, majd megmártotta kis fazékjában ecsetjét és óvatosan körülmázta a festékekkel a kulcslyukat. Aztán egy ronggyal feltörölte a köre csöpögött festéket.

- Zsuzsi! Zsuzsika! Várj meg! - kiáltott Pityu a kislány után, nagyokat evickélve a rollerével. A kislány megállt.

- Gyere játszani - hívta Pityu kifulladásra. Zsuzsika a fejét rázta.

- Nincs kedvem - mondta szomorúan. Pityu csak állt, nézte a kislányt... Ezek a lányok. Legalább egy fiú lakna itt a közelben. Zsuzsika közelebb ment Pityuhoz és fontoskodva mondta:

- Tudok valamit, amit te nem tudsz. Ugyan mi lehet az, amit a lányok jobban tudnak - gondolta Pityu és szörnyen kíváncsi lett.

- Na mondd!

- Anyukám ma sírt - mondta Zsuzsika és lebiggyesztette a száját. Pityu szeme kikerekedett:

- Micsoda? Felnőtt emberek nem szoktak sírni.

- Apu nem is - mondta Zsuzsika, - csak anyu, de ő igazi könnyeket sír.

- Hogy lehet az? Pityu furcsán érezte magát.

- Anyukám a Margit néniel beszélt telefonon, -magyarázta Zsuzsika. - És neki mondta, hogy apukám éjszaka, mikor hazajön, nem találja a kulcslyukat, mert... Hogy is mondta? Olyan érdekes volt... Igen, azért nem találja, mert az ajtó ide-oda mozog előtte. Amikor anyu ezt Margit néniel mondta sírt, nagyon sírt.

Pityu közelebb hajolt Zsuzsikához:

- Te Zsuzsi, én tudok valamit! Szabó bácsinak van egy olyan festéke, amelyik sötétben világít. Ha bekenem a kulcslyukat, az egész éjszaka világít majd apukádnak! Érted? Talán ad Szabó bácsi abból a festékből.

- Igazán?

- Biztosan ad. Ő a legjobb barátom a felnőttek között. Felugrottak a rollerre és már száguldottak is visszafelé. Szabó bácsi már nem volt a folyosón. Az ajtó mellett ott állt a festékes doboz. Fölkapták, hogy senki se lássa,

ráakasztották a roller kormányára és ahogy erővel bírták, rugdosták alattuk a földet. Néhány perc múlva Zsuzsikák ajtaja előtt lihegtek. Nem is olyan nagy dolog az a festés. Az ecsetet nem kell mélyen a fazékba mártani, csak éppen hogy... s lám, még fényes nappal is virít ez az arany-sárga festék a kulcslyuk körül.

Mint eltévedt pillangók, ide-oda dobálózva, fáradtan tértek vissza Szabó bácsi ajtaja elé, s mintha a tűzből menekülnének kifutottak az udvarra. Ott lelassultak, egyik a roller egyik, másik a másik kormányát fogta, és csendesen, de igen nagy boldogsággal ballagtak a játszótér felé.

- Kikente be ezzel a vacak festékekkel a kulcslyukat? - kiabált másnap reggel Zsuzsika apukája. - Zsuzsika, gyere csak! Te voltál ugye?

A kis Zsuzsi büszkén állt apja előtt:

- Igen én voltam meg Császár Pityu! Így legalább megtalálja apu éjjel az kulcslyukat, amikor úgy forog előtte az ajtó. És többet nem fog sírni anyukám sem.

- Honnan jött ez a gondolat, és honnan vettétek a festéket?

- Pityu találta ki. Mert tetszik tudni, Szabó bácsi is befestette ajtójukon a kulcslyukakat, mert András bácsi is későn jár haza, mert éjszaka is kell neki autót vezetni, mert tetszik tudni... Zsuzsika boldogan mondta a magát, apukája pedig azon gondolkodott, hogy Szabó András is éjszaka jár haza, a munkától fáradtan, s azért nem találja sötétben a kulcslyukat.

A kisfiú a hinták felé nézett, onnan jött a hang. Zsuzsika hintázott a játszótéren. Gyorsan odaugratott rollerjával. A kislány egészen közel hívta magához, úgy suttozta:

- Amióta bekented a kulcslyukat, azóta anyukám nem sír. És tudod, tegnap is beszélt anyukám telefonon Margit néniel, és hát... "az uram már nem iszik, megváltozott, mert azok a gyerekek új embert faragtak belőle." Ezt mondta anyukám és még azt is, hogy... Még most is nevetek, ha rágondolok.

Szóval azt mondta anyukám, Margit néniel, hogy "az a világító festék nemcsak a kulcslyukat, hanem az uram esztét is megvilágította." Így mondta, éppen így mondta. Hát én ezt neked most meghálálom, Pityu - megfogta a fiú kezét és húzta maga után.

-Gyere, ülj a hintára és én lökni foglak. A fiúcska felült a hintára, a kislány pedig nagyokat lökött rajta.

Pityu büszkén kihúzta magát és önértékes tartással megszorította a két kötelet, így szállt pirosuló arccal mind feljebb feljebb a magasságos ég felé.

Keres Emil
versei

Homályban

Kifakultak a Fények
A sötét nem kopik
Ólálkodik amíg
A színek Téged idéznek
Összebújnak tereferélnék
Engem megsíratnak
Hát csak ennyit érek

Résztvét

Ezek a szavak
Keskenyek
Önmagukról alig tudó
vékonyka szavak
Egymástól végtelen távol
gyásztól peregnek
a szívem ütemére

Magyari Barna

Tájkép rövidhullámon

másfél dioptriás lírai szemüveggel
betűzőm a felkiáltójel-nyárfák közé
firkált virágokat

a földből kiálló zöld szegeket
legörbítik a tehenek
míg a panelházban fűzfaillatú desodorral
szagosítja mindennapjait a megvénült festő

figyelem ez itt a Magyar Versütem
a kétismeretlenes rövidhullámon
és sztereó széna-zizegést közvetít
egy Berzsenyi kötet

Rege a hasonlatsamponról

ma vacsorázni az első verssorba megyek veled
ezért szoknyába meg körömcipőbe gyere
ha nem jössz kéziratgyurmából megformázlak
hogy szívem tónusára táncra nyújtsd kezed

két edzés között beszaladsz koponyámba
hogy felállíts egy-egy utópiát
nézd az idill lágy dallamát
vallomásom hasmánt ugorja át

előbb-utóbb számotra is
használhatóvá válik a líra
nemrég boltíves pupillám alatt
hasonlatokkal mostam a hajad
s látod mégis koromfekete maradt

Bíró László

Fényre város

Szilaj vágyaim
S álmos remények
Verik a szívem
Mindennap érted

Fényt adj nekem mely
Mindent elvakít
Süssön fel a nap
Ébredjen a hit

Nézlek de csak az
Almokat látom
Sötétbe zárva
Tisztul látásom

Várom hogy szíved
Forró udvarán
Verhessem fel az
Örökös hazám

14 Lant Tavasz

Kubik Imre

Betűcsillagos az ég

szemed fénye előtt
megnyílnak a falak
vággyakkal telt pohár
tündöklésed alatt

estéim homlokán
elnyújtózik neved
fölköttem a betűk
fényes csillag-jelek

Mondóka

szellő helyett
gondolat
lebbenti a
hajadat

én vagyok én
te vagy te
hogy mi vagyunk
érezd-e?

Veiczi Irma

Kőasszony

Mi vagyok én?
Kőszikla a hegy tetején.
Kőszememből ki tudja,
mért hullnak kőkönnyek halomra?!
Kőarcomra a karéjos hold
sápadt fénye csal mosolyt,
de arcom izmát vigyázó csillagok lesik.
Kőkarom nyugvásra kősasok keresik.
Vagyok mi lettem: rideg magány.
Állok, mint feszület kőhegyek haván.
Kőkarom nem tárom ölelésre.
Bánatvirág terem lelkem közelébe.
Kőszívem nem lobban szerelemre.
Mély fájdalom ül vöröskő szemembe.
Kőlény vagyok, gyökértelen,
rideg magány egy kőhegyen!
Alámosott testem rohamozza a szél!
S meteorként hullok
a semmibe.

Antal György Bálint

Kertbarát

Fölkeltél víg madárdallal;
feküdtél mély csillagokkal,
jártál, ástál, permetezettél,
néked dalolt madár s a szél.

Tanultál és tanítottál;
munkáddal példát mutattál,
életeddel vigasztaltál,
rózsával is gyógyítottál.

Gyermek voltál határtalan;
tettél, vettél unalommal:
hazát s tájat szeretettél,
földbe jó magot vetettél.

Örömed a kirándulás;
gazdag-határ-látogatás...
Így lettél fáradhatatlan,
Holdat zargató a Napban!

Kertet és mezőt szerető: -
s bűnösöknek kegyelmező...
Mindenkinek jót akaró:
míg elföd a földtakaró.

Göd, 1981. augusztus 22.

Pádár Julianna

Csalfa sugarak

A tél hosszú gyengélkedés után,
január tizenennyolcadikán
kisütött a Nap! Ugy süttött,
hogy udvarunkon a fiatal fűz
barkaruhába öltözött.
Melengette ezüstös, piciny pelyheit!
Aranyzuhatag ficánkolt bomló kelyhein.

Hitt a Napnak -
a csalfa sugaraknak!
Oly boldogan, oly őszinte hittel,
akár a tavasznak...

Még azon éjjel dért lehelt a Hold
s a jég foglya lett minden barka
-halvány lett, akár a holt-

Becsapta a Nap...
Ó, jaj, hogy becsapta!
A fácska minden reményét odaadta!
Most sír a fűz, jaj, könnye hull,
de tavaszra mégis kivirul...

Sárközi Árpád

Üzenni vágyom

Azon az úton indultam,
amely fölfelé vezet,
amelynek sorába csizmanyomot lersz,
az a nyom ott az én lábnyomom.

Nem.
Nem akarok a hegycsúcsra
zászlót kitűzni,
de üzenni vágyom az utánunk jövőknek,
a kőszikla falába képet bevésni:

egy örökös férfi vajúdó nő fölé hajol.

Bene Imre

Tavaszi zászlók

Most melegszenek a lelkek: -
S új élet kezdődik, új célokkal, reményekke
Langyos szél sóhajtasok közt keveredik
s táncot jár a földillatú levegő.
Megmozdulnak a csupasz faágak,
s mint szépséges női kebleken,
úgy duzzadnak az üde, rózsaszín bimbók.
Kéjesen nyújtózik a föld, ölébe magot kívá
Kacéran vibrál a friss hajnal
és titokzatos színekkel hív meleg ágyba
a suhogó köntösű éjszaka:
megpezsdi a vér, szilaj szerelemre csábít.
Tavaszi zászlós ágak libbennek,
szárnyukon suhan a táncoló fény.
A színes selymen himnuszt játszik a szél.
Valahol messze - a sarokba kuporodva -
reszket az elfelejtett rideg tél...
Kinyílnak a szunnyadó virágok,
fölmelegszik a létezés kertje: -
S jöhetnek újult tavaszi álmok
és mi újrakezddhetjük
ezt a világot!

Budapest, 1992.

GÁBOR CHARTER

**Utazzon Magyarországra-Skandináviába
Gábor Autóbusz távolsági járataival!**

Kényelmes,
megbízható,
biztonságos utazás!

10 éves tapasztalat

Éjszakai pihenő vacsorával, reggelivel.
Elsőrangú hotel,
tisztá szobák,
figyelmes, kedves kiszolgálás.

EGÉSZ ÉVBEN!

Kérje tájékoztatónkat!

Helyfoglalás
Svédországban: 031-287577
Budapesten: 252-1452 és 184-1781

N.László Endre

Csak veled!

Az országút fehér porában
kék szelek
írták kezükkel a neved...
És bármerre megyek,
naponta százszor találkozom veled!

És éjszakáim szép csendjében
vadlibák
nevedet a holdra írják...
És bármerre megyek,
naponta százszor találkozom veled!

A vízpart arany homokjában
a neved
lány betűi tündökölnék...
és bármerre megyek,
naponta százszor találkozom veled!

És verseim minden sorában
a neved
hűbáj ígérete remeg...
És bármerre megyek,
veled találkozom, veled...csak veled!

Hetényi György

Égi levélírás

Csatári Kovács László elhunyt költő barátomhoz

Nem tudtam én aludni az éjjel,
álomkód ült homlokomra rá.
Tele írtam egy levelet néked,
s vizet sírtam tűzmeleg borrá.

Szöveg hullott minden zörgő ágon,
jegesemlék ült a keblemen.
Sírt a múlt nyár ott a Tiszaháton,
vidámhangú, tarka képeken.

Verset mondtál, bemutatva nékem:
"Figyeld bátyám, - halld meg ezt, meg ezt!"
Fűzfán termett rigófüttyös rímbe;
akkor bizony betakart az est.

Nem tudtam én aludni az éjjel,
kód borult egy új sírhantra rá;
bár a levél megvolt írva kézzel,
de a könnyem változott borrá.

LANT

**A TINÓDI KLUB
IRODALMI FOLYÓIRATA**

Főszerkesztő: Németh Dezső
Szerkesztő: Bornemisza Attila
Olvasószerk: Németh Erzsébet

Szerkesztőség: 1211 Budapest
Ady Endre út 5. III/10.
Tel/fax: 2 777 196

Kiadja a Tinódi Klub
Felelős kiadó: Féderspiel Géza

Készült: a DUNA-PRESS Kft.
nyomdaiüzemében.

Felelős vezető: Palkó Zsuzsanna
Szerkesztés-tördelés a Tinódi Klub munkája.

ISSN 0865-8633

TAKARÉKSZÖVEGTEKEZET
A VIDEK BANKJA